
Druhá vlna koronaviru na tuzemských školách: Jsou dobře připravené na on-line výuku, ta však s sebou přináší vyšší riziko nárůstu rizikového chování

Univerzita Karlova
Ovocný trh 5, Praha 1, 116 36
www.cuni.cz

Praha 19. ledna 2020 - Tuzemské školství je v současné koronavirové době dobře připraveno na on-line výuku, klesají však kontakty mezi třídními učiteli a žáky a tato situace může vést k problémům se zachycením rizikového chování. Rovněž dochází k výraznému snížení počtu preventivních aktivit ze strany tuzemských škol. Tyto výsledky vyplynuly z průzkumu rizikového chování a duševního zdraví, který realizovala Klinika adiktologie 1. LF UK ve spolupráci s Odbornou společností pro prevenci rizikového chování a Katedrou psychologie PedF UK. Při realizaci byl použit monitorovací a podpůrný informační systém SEPA (Systém evidence preventivních aktivit), unikátní i v mezinárodní perspektivě, který vznikl na akademické půdě a již několik let slouží také institucím státní správy a samospráv.

Průzkum proběhl v listopadu 2020 a jeho cílem bylo zmapovat aktuální stav v oblasti všech hlavních typů rizikového chování a duševního zdraví u dětí během aktuální epidemiologické situace. „Provedená studie představuje velice zajímavý příklad dobré praxe a spolupráce akademické sféry s veřejnou správou na místní i centrální úrovni“, uvedl **Tomáš Zima**, rektor Univerzity Karlovy.

„Průzkum byl proveden na základě aktivit platformy pro programy primární prevence, která byla iniciována a je pravidelně svolávána Odborem protidrogové politiky ÚV ČR. V rámci platformy je aktuálně řešena realizace programů primární prevence, podpora pedagogů a škol v době distanční výuky. Bylo potřeba velmi rychle zmapovat situaci v co největší míře, což systém SEPA umí velmi dobře“, uvedla ředitelka Odboru protidrogové politiky Úřadu vlády **Jarmila Vedralová**.

„Jsme rádi, že průzkum vznikl a upozornil na problémy a rizika, která s sebou nese distanční forma výuky. Vnímáme, že současná situace je velmi náročná i pro pedagogy a třídní učitele a stejně tak pro rodiče žáků a studentů,“ doplnil ministr školství, mládeže a tělovýchovy **Robert Plaga**.

Ačkoliv jsou tuzemské školy dobře připravené na on-line vzdělávání, a to ve všech krajích ČR, současná situace s sebou přináší i řadu negativ. Zhruba na pětinu středních škol v tuzemsku byla zaznamenána nízká frekvence kontaktu mezi třídním učitelem a žáky. To může představovat problém pro zachyt rizikových jevů a pro doručování preventivních intervencí, pro které je osoba třídního učitele v době distanční výuky klíčová. I když školní metodici často považují prevenci v době distanční výuky za důležitou (především v oblasti kyberšikany, kyberbezpečnosti, nelátkových závislostí, hygieny a duševního zdraví), školní preventivní aktivity během podzimní vlny pandemie realizovala méně než polovina dotázaných škol.

Školy, které preventivní aktivity prováděly, se zaměřovaly nejčastěji na problémy spojené s duševním zdravím, oblast hygieny a ochrany před infekčními nemocemi, kyberšikanu, kyberbezpečnost a záškoláctví. Velice málo se zaměřovaly na nelátkové závislosti (digitální hry, internet) a téměř vůbec nebyla řešena problematika on-line pornografie. „To vnímáme jako problematické vzhledem k tomu, kolik času v současné situaci děti a dospívající tráví v on-line prostoru, navíc i v dopoledních hodinách a bez možnosti přímého dohledu rodičů“, uvedl **Roman Gabrhelík** z Kliniky adiktologie 1. LF UK, vedoucí studie.

Za hlavní překážku realizace prevence rizikového chování lze podle zjištění považovat nedostatek času. Problémem se také zdá být i to, že školní metodici prevence nedisponují dostatečnou erudicí a materiály pro širokou oblast kyber-temat, zejména nelátkových závislostí. „Jedná se o relativně novou a rychle se rozvíjející oblast rizikového chování, a je proto nezbytné školám i rodičům poskytnout v této oblasti adekvátní podporu v podobě stravitelných informací a praktických materiálů“, upozorňuje **Kateřina Lukavská** z Katedry psychologie PedF UK, další ze spoluautorů studie.

Studie zároveň přináší doporučení, jak se současnou situací naložit. Především jde o to, aby si jednotlivé školy v rámci výuky našly čas na preventivní programy, aby docházelo též k realizaci skupinové práce ve třídě a začlenění aktivit zaměřených na rodiče.

Pro sběr dat byl využit již zmíněný online Systém evidence preventivních aktivit (SEPA), který je dlouhodobě vyvíjený jako součást národní koncepce prevence rizikového chování u dětí na českých školách. Tuzemským školám SEPA

pomáhá nastavit, evidovat a průběžně vyhodnocovat strukturální nastavení preventivních programů, které školy zajišťují pro všechny typy rizikového chování. **Michal Miovský**, proděkan a přednosta na 1. LF UK a VFN v Praze doplnil, že „námi vytvořený systém SEPA je stále více využíván také pro koordinaci školské prevence na krajské i národní úrovni a stává se formujícím článkem národní koncepce školské prevence rizikového chování.“

Šetření mapovalo výhradně podzimní období realizace distanční výuky na všech tuzemských základních a středních školách. Těch se zúčastnilo 1 778. Výsledky reprezentují informace získané z 1128 vyplněných dotazníků pro 1. stupeň ZŠ, 979 dotazníků pro 2. stupeň ZŠ (resp. nižší třídy víceletých gymnázií) a 463 dotazníků pro SŠ.

PRO VÍCE INFORMACÍ O VÝSLEDKÁCH STUDIE KONTAKTUJTE:

doc. Mgr. **Roman Gabrhelík**, Ph.D., Klinika adiktologie, 1. LF UK
email: roman.gabrhelik@lf1.cuni.cz, tel.: 224 968 278
Mgr. **Kateřina Lukavská**, Ph.D., Katedra psychologie, PedF UK
email: katerina.lukavska@pedf.cuni.cz, tel.: 221 900 544

ZA SPRÁVNOST:
Mgr. Václav Hájek

Tiskový mluvčí UK
Odbor vnějších vztahů
Univerzita Karlova
tel: +420 224 491 248
mob: 721 285 565
e-mail: pr@cuni.cz

Univerzita Karlova

Univerzita Karlova byla založena v roce 1348 a patří mezi nejstarší světové univerzity. V současnosti má 17 fakult (14 v Praze, 2 v Hradci Králové a 1 v Plzni), 4 vysokoškolské ústavy, 5 dalších pracovišť pro vzdělávací, vědeckou, výzkumnou, vývojovou a další tvůrčí činnost a pracoviště pro poskytování informačních služeb, 5 celouniverzitních účelových zařízení a rektorát jako výkonné pracoviště řízení UK. Univerzita je nejvýkonnější vědeckou institucí v ČR, jak ukazuje např. hodnocení vědeckých výstupů Radou pro výzkum, vývoj a inovace.

Univerzita má přes 8000 zaměstnanců, z toho více než 4600 akademických a vědeckých pracovníků. Na UK studuje více než 48 000 studentů, což je zhruba jedna šestina všech studentů v ČR, kteří studují ve více než 300 akreditovaných studijních programech s více než 600 studijními obory. Univerzitu ročně absolvuje zhruba 8000 studentů. Univerzita Karlova patří mezi pět evropských univerzit, které se těší největšímu zájmu zahraničních studentů v rámci programu Erasmus. Absolventi UK vykazují dlouhodobě nejnižší míru nezaměstnanosti mezi veřejnými vysokými školami. Finanční ohodnocení absolventů UK na trhu práce patří k nejvyšším. Od roku 2018 je členem prestižní mezinárodní univerzitní aliance 4EU+.